

# Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1451,Konferencja-miedzynarodowa-Dzieci-i-mlodziez-w-systemach-totalitarnych-doswiadczeniach.html>  
05.04.2026, 21:29

## Konferencja międzynarodowa „Dzieci i młodzież w systemach totalitarnych - doświadczenie polskie i niemieckie” - Zamość, 14-16 września 2007 r.

---

14.09.2007

W dniach 14-16 września odbyła się w Zamościu zorganizowana przez lubelski oddział Instytutu Pamięci Narodowej międzynarodowa konferencja „Dzieci i młodzież w systemach totalitarnych”. Podczas wykładów, warsztatów i dyskusji nauczyciele historii z Polski i Niemiec zastanawiali się w jaki sposób uczyć o trudnych momentach dziejów Europy. Poruszony był również problem roli i funkcji nauczyciela w sytuacji, kiedy jest on równocześnie świadkiem historii i osobą przekazującą uczniom wiedzę.

### PROGRAM KONFERENCJI

14.09.

9.00 - 10.30 Wykłady:

- Sytuacja dzieci i młodzieży na ziemiach II RP pod dwiema okupacjami - referent A. Jaczyńska, IPN Lublin
- Germanizacja dzieci polskich - A. Ossowski IPN Łódź (z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej oraz wystawy „Germanizacja dzieci polskich” przygotowanej przez IPN Łódź)
- Nazistowski system wychowawczy. Młodzi Niemcy w systemie totalitarnym - prelegent A. Ehmann

10.30 - 10.50 Przerwa

10.50 - 12.00 Wykłady:

- Komunistyczny system wychowawczy-doświadczenie polskie - prelegent dr Jacek Wołoszyn
- Komunistyczny system wychowawczy-doświadczenie niemieckie - prelegent H. Müller

12.00 - 13.30 Przerwa

13.30 - 15.00 Projekcja filmu Agnieszki Holland „Europa, Europa”

15.00 - 16.00 Dyskusja nt.

- Dlaczego dyktatury są szczególnie zainteresowane pozyskaniem dzieci i młodzieży?
- Rola filmu fabularnego w kształceniu historycznym i literackim

16.00 - 16.30 Przerwa

16.30 - 20.00 Warsztaty: Postawy dzieci i młodzieży wobec faszyzmu i komunizmu (pracują równocześnie dwie grupy mieszane polsko-niemieckie, grupy prowadzone są przez moderatorów z Polski i Niemiec)

- Warsztaty nr 1 - Młodzi wobec faszyzmu niemieckiego (doświadczenie polskie i niemieckie lat 1933-1945) - moderator polski Grzegorz Nawrot (IPN Łódź), moderator niemiecki A. Ehmann

- Warsztaty nr 2 - Młodzi na rozstajach komunizmu (doświadczenie czasów PRL i NRD) - moderatorzy polscy Monika Koszyńska i Wiesława Młynarczyk (IPN Warszawa), moderator niemiecki H. Müller

15.09.

8.40 Wyjazd na objazd studyjny: Zamojszczyzna jako szczególny obszar w niemieckich planach okupacyjnych

- Skierbieszów - pierwsza wysiedlona przez Niemców wieś 27 listopada 1942 r. - spotkanie w Gimnazjum im. Dzieci Zamojszczyzny - Dyskusja na temat nauczania w miejscu, w którym „działa się historia” - A. Szozda (nauczycielka historii Gimnazjum w Skierbieszowie). Prezentacja projektu edukacyjnego realizowanego w I Społecznym Gimnazjum w Zamościu w ramach projektu „Szkoła z klasą” dotyczącego problematyki dzieci Zamojszczyzny B. Dąbrowska (nauczycielka j. polskiego w IGS w Zamościu, M. Wiśniewska (nauczycielka historii w ISG w Zamościu). (Praca ze świadkiem historii - walory i trudności korzystania w procesie nauczania z bezpośredniej relacji świadka)
- Bełzec - miejsce pamięci na terenie byłego niemieckiego obozu zagłady - zwiedzanie i dyskusja na temat wykorzystania nowoczesnych ekspozycji historycznych w nauczaniu historii i literatury - prowadzący Robert Kuwałek (kierownik placówki)
- Sochy - wieś spacyfikowana w 1943 r. - cmentarz
- Zwierzyniec - pomnik w miejscu byłego obozu przejściowego dla wysiedlanej ludności Zamojszczyzny

16.09.

9.00 - 12.00 Zwiedzanie Zamościa

- Pomnik ofiar faszyzmu - teren byłego niemieckiego obozu przejściowego dla wysiedlanej ludności Zamojszczyzny
- Spotkanie w Muzeum Barwy i Oręża „Arsenał” - prezentacja multimedialna „Zamość i Zamojszczyzna w okresie okupacji”
- Rotunda zamojska - obiekt, w którym podczas okupacji niemieckiej istniało więzienie dla ludności polskiej
- Budynek przy ul. Kościuszki - była siedziba Gestapo, a następnie NKWD

12.00 - 13.00 Przerwa

13.00 - 16.00 Dalsze zwiedzanie miasta „Zamość jako miasto idealne i perła renesansu”

17.00 - 18.30 Spotkanie plenarne - dyskusja wokół pytań:

- Różnice i podobieństwa w doświadczaniu obu totalitaryzmów w Polsce i Niemczech (ewaluacja prac w ramach warsztatów)
- W jaki sposób wdrażać omówione treści we współczesnym procesie kształcenia? (wypracowane w trakcie warsztatów skuteczne metody dydaktyczne)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)





2



3